

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

VALLØ GAMLE PRÆSTEGÅRD

STEVNS KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	07.02.2012
Besigtiget af:	Mia Kroer Ræbild
Journalnummer:	2011-7.82.06./336-0001
Kommune:	Stevns Kommune
Adresse:	Branddamsvej 1, 4600 Køge
Betegnelse:	Vallø Gamle Præstegård
Fredningsår:	1950
Omfang:	<i>Stuehusets nord- og østlænge samt de vinkelbyggede staldlænger (1700-1800 tallet).</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Vallø Gamle Præstegård ligger ved gadekæret i landsbyen Valløby.

Vallø Gamle Præstegård består af to vinkelbyggede beboelseslænger mod øst og tre vinkelbyggede avslænger med portgennemkørsel mod vest, som sammen definerer et gårdrum, der åbner sig mod syd.

Alle længer er opført over en sokkel af syldsten, og bindingsværket er rødt opstolpet, mens tavlene er hvide. Heltagene er tækket med strå, gavltrekanterne med vandbræt er beklædt med lodretstående brædder, mønningen har kragtræer, og i rygningen sidder hvide, traditionelle skorstenspiber. Vindskeder og de ældre småsprossede vinduer er malet hvide, mens staldvinduerne er malet enten røde eller hvide. De ældre døre, som er fyldingsdøre med overvindue, revledøre og halvdøre, er malet grønne, mens alt øvrigt træværk er malet rødt. Revleporten er dog sort. Mod gårdsiden sidder et høgab i den ene avslænge.

I beboelseslængerne er den ældre planløsning intakt, og det indre præges af en ældre materialeholdning ligesom mange ældre bygningsdetaljer er bevaret. I avslængerne er staldinventaret fjernet, og det indre præges af ældre og nyere overflader. I forpagterboligen, ved siden af portrummet, er den ældre planløsning næsten forsvundet, og det indre præges af nyere overflader.

— BYGNINGSHISTORIE

Valløby Præstegaard blev opført i 1750. Pastor Ole Jørgen Sadolin (1826-1908) var sognepræst og provst i Valløby i årene 1865-1880. Et år efter pastorens død gik hans sønner sammen om at købe deres barndomshjem, som skulle fungere som samlingssted for deres store slægt. Valløby sogn byggede derefter en ny præstegård, der blev navngivet Valløby Præstegård, hvilket betød at bygningen blev

omdøbt til Vallø Gamle Præstegård. Vallø Gamle Præstegård har været i slægtens eje lige siden.

Præstegården havde oprindeligt også en længe mod syd, men hvornår denne blev nedrevet vides ikke. Den nordlige staldlænge med svinesti blev tilbygget kostalden omkring år 1930.

Ebbe Sadolin, (1900-1982) tegner, forfatter og kunsthåndværker, har malet motiver på flere af fyldingsdørenes spejle.

— KILDER

www.vgp.dk

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Vallø Gamle Præstegårds miljømæssige værdi knytter sig til dens tilbagetrukne beliggenhed bag byens gadekær med avlslænger mod vejen, et udstrakt gårdrum og beboelselænger med have mod vest, hvor præstegården indgår i Valløbys ældre landsbybebyggelse.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Vallø Gamle Præstegård knytter sig i det ydre til de egnskarakteristiske træk med smalle længer, ”magert” bindingsværk med gennemstukne bjælkeender, der står opstolpet ligesom det var skik og brug i de kystnære egne. Hertil kommer det stråtekte heltag med kragtræer og bræddebeklædte gavle med vandbrædt.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til den ældre ruminddeling med bryggers, karlekammer, fadebur, jomfrubur oven på forrådkælderen samt køkken med nær adgang til folkestue og spisestue, der alle er placeret i østlængen. Hertil kommer at de repræsentative rum med havestue, studerekammer og konfirmandstue er placeret i nordlængen med lysindfald fra syd. Den ubetydelige revledør, der fører ind til konfirmandgangen ved konfirmandstuen vidner om, at dette var en sekundær indgang modsat beboelselængens øvrige døre, der alle er fyldingsdøre. Endvidere er der kulturhistorisk værdi i den bevarede bilæggerovn og ildstedet i bryggerset samt køkkendørens store luge, der vidner om at man havde fårehold i bryggerset.

Hertil kommer at man har bevaret forpagterboligen, der ligger som en integreret del af avlslængerne.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Vallø Gamle Præstegårds arkitektoniske værdi knytter sig til længernes enkle og traditionelle fremtræden med sokkel af syldsten, opstolpet bindingsværk, træbeklædte røde gavltrekanter, ubrudte heltage med kragtræer og skorstenspiber i rygningen. Hertil kommer de ældre vinduer og døre, vinduernes uregelmæssige placering samt at løsholterne under vinduerne er sænkede, således at der er plads til de relativt store vinduer, som giver et stort lydindfald i det indre.

I det indre knytter den arkitektoniske værdi sig til beboelseslængernes ældre materialeholdning med tegl- og bræddegulve, pudsede vægge og lofter, bræddeloftter med pyntelister og det fritliggende bjælkelag samt den meget store rumhøjde. Hertil kommer de ældre fyldingsdøre med greb, bukkehornsbeslag, gerichter, fodpaneler og kaminpilastre.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I Vallø Gamle Præstegårds ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til de enkle og traditionelle bygningsvolumener med ”magert” bindingsværk, gennemstukne bjælkeender, træbeklædte gavltrekanter med vandbrædt, ubrudte heltage med kragtræer og skorstenspiber i rygningen. Hertil kommer de ældre vinduer og døre samt den traditionelle materialeholdning.

I Vallø Gamle Præstegårds indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den ældre planløsning og de ældre bygningsdele og –detaljer, herunder ildstedet, bilæggerovnen, køkkendørens fodrings gennemstukne bjælkeender luge, fyldingsdøre, bukkehornsbeslag, greb, gerichter, fodpaneler og kaminpilastre. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Det anbefales at fodremmen udskiftes, hvor den er meget nedbrudt, blandt andet på østsiden af beboelseslængen.